

ZŠ a Gymnázium s VJM, Dunajská 13, Bratislava
Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Duna u. 13. Pozsony

Felvételi teszt magyar nyelvből és irodalomból a 2024/25-ös tanévre

(1. terminus)

A tanuló kódja:

Elért pontszám: /40

Javították:

Kedves Felvételiző! Az alábbi 3 szöveghez kétféle feladat tartozik:

- *a négy válaszlehetőséget kínáló ún. zárt feladatok esetében karikázd be a helyes válasz betűjelét;*
- *az ún. nyílt feladatok esetében a választ írd a vonalra!*
- *Minden helyes válasz 1 pontot ér.*

Jó munkát, sok sikert! :)

A mai fagyalt elődjének **számító** hideg édességet több ezer éve készítettek először. Egyes feljegyzések szerint az ókori kínaiak a mézzel **édesített** gyümölcsleveket hóval, jéggel hűtötték, és ezen hideg édességeket szolgálták fel a kiváltságosoknak. Annyi bizonyos, hogy a római császárok kedvelt csemegéi voltak a hegyekből **hozatott** hóval kevert gyümölcslevek, melyek sűrűn folyó, hideg, fagyaltszerű italkülönlegességet eredményeztek. Az első igazi fagyaltkészítőnek a palermói származású Francesco Procopio del Coltelli nevű úriembert tartjuk – hát persze, hogy egy olaszt! Az írások szerint 1672-ben készített először fagyaltot egy párizsi kávéházban. A franciáknak köszönhetjük, hogy a fagyaltoknak hamar jó hírét vitték szerte a világban. Más források egy Audiger nevű szállodás és konyhamestert említenek, aki 1660-ban „Rendes ház” című szakácskönyvében fagyaltreceptet is **leírt**. Ezt a könyvet XIV. Lajosnak ajánlotta, akinek a konyháján hétpécsetes titokként őrizték a fagyaltkészítés receptjét. A király kertésze azonban kilopta a receptet, így nemsokára boldog-boldogtalan hozzáférhetett. 1768-ban Párizsban már megjelent egy kis könyv különböző fagyaltreceptekkel és -készítési eljárásokkal.

(Forrás: https://nepszava.hu/1133105_husoljon-vizualisan-fagyizos-fotok)

1. Döntsd el, mit tettek az ókori kínaiak a mai fagyalt elődjébe!

A. gyümölcsöt B. jeget C. havat D. cukrot

2. Határozd meg, milyen állaga volt az ókori rómaiak által fogyasztott fagyaltszerű csemegének!

A. légnemű B. szilárd C. cseppfolyós D. fagyos

3. Jelöld meg azt a várost, ahol elkészült az első fagyalt Európában!

A. Párizs B. London C. Palermo D. Audiger

4. Jelöld meg az 1. szöveg alapján a helyes állítást!

- A. Az első fagyit Európában XIV. Lajos kóstolta meg.
- B. Az olasz származású fagyit a franciák kedveltették meg más népekkel.
- C. Az ókori Kínában mindenki fogyasztotta a jéghideg gyümölcsös édességet.
- D. A Rendes ház nevű palermói kávéházban szolgálták fel az első fagyaltot Európában.

5. Döntsd el, mely századtól jutottak hozzá a fagyaltkészítés rejtelseihez az egyszerű emberek is!

A. 16. B. 17. C. 18. D. 19.

6. Döntsd el, hogy a források szerint ki lehetett az első fagyaltrecept összeállítója!

A. XIV. Lajos B. F. P. del Coltelli C. a király kertésze D. Audiger

7. Rakd időrendbe számozással 1-től 4-ig az alábbi eseményeket az 1. szöveg alapján! /4

- Franciaországban elkészült az első igazi fagyalt egy olasz mesternek köszönhetően
- Párizsban könyv jelenik meg fagyaltreceptekkel és az elkészítési eljárásokkal
- Rómában fagyaltszerű édességként hóval kevert gyümölcslevet készítettek
- a kínaiak korabeli fagyaltja hűtött, mézes gyümölcsle volt

8. Válaszd ki azt a szót, amelyben nincs mássalhangzótörvény!

A. mézzel B. nemsokára C. elődjének D. azonban

9. Döntsd el, mit helyettesít a kötőjel az 1. szöveg utolsó mondatában szereplő *-készítési* szóban!

A. igekötőt B. névelőt C. előtagot D. jelet

10. Jelöld meg a szövegben is kiemelt alábbi szavak közül azt, amelyik nem igenévként szerepel!

A. édesített B. leírt C. számító D. hozatott

11. Válaszd ki azt a szót, amelyik szófaját tekintve nem azonos a többivel!

A. szerint B. aki C. melyek D. ezt

12. Határozd meg az 1. szöveg utolsó előtti, aláhúzott mondatának fajtáját szerkezet szerint a lehető legpontosabban! /2

13. Írd le, a toldalék melyik fajtáját nem találjuk a *konyháján* szóban!

14. Írd le a *boldog-boldogtalan* szó szövegekörnyezetbe illő szinonimáját!

2. szöveg

/12

Arany János: Tengeri hántás (részlet)

*- Dalos Eszti szép leány volt, de árva.
Fiatalt még a mezei munkára;
Sanyarú volt beleszokni:
Napon égni, pirosodni,
- Hüvös éj lesz, fogas a szél! -
Derekának hajladozni.*

*Deli karcsú derekában a salló,
Puha lábán nem teve kárt a talló;
Mint a búza, piros, teljes,
Kerek arca, maga mellyes,
- Teli a hold, most buvik fel -
Az egész lány ugyan helyes.*

*Tuba Ferkó juhót őriz a tájon:
Juha mételyt legel a rossz lapályon,
Maga oly bús... mi nem éri?
Furulyája mindig sí-ri,
- Aha! rókát hajt a Bodré -
Dalos Esztert úgy kíséri.*

15. Döntsd el, hogy az alábbi jellemzések közül melyik helyes Dalos Eszttel kapcsolatban!

A. teltkarcsú volt B. a szüleivel élt C. már nem volt fiatal D. nagyon csinos volt

16. Jelöld meg azt a napszakot, amelyben a falu egyik tapasztaltabb tagja meséli a két fiatal tanulságos történetét!

A. reggel B. délelőtt C. délben D. esteledéskor

17. Válaszd ki azt a lehetőséget, amely **igaz** a két fiatalról a 2. szöveg alapján!

- A. Eszti kutyája rókát hajtott a tallón.
- B. Dalos Eszti és Tuba Ferkó testvérek voltak.
- C. Eszti mezei munkát végzett, Ferkó pásztor volt.
- D. Eszti virágot szedett a mezőn, ahol Ferkó őrizte a nyáját.

18. Döntsd el, mennyi ideje végez kemény mezei munkát Dalos Eszti!

- A. szinte születésétől fogva
- B. évek óta
- C. a szövegből nem derül ki
- D. rövid ideje

19. Jelöld meg a számot, amely az idézet versszakaiban a rímtelen sorra utal!

- A. második
- B. negyedik
- C. ötödik
- D. hatodik

20. Jelöld meg a 2. szöveg műfaját!

- A. elbeszélő költemény
- B. epigramma
- C. eposz
- D. ballada

21. Döntsd el, hogy a 2. szöveg melyik műnembe tartozik!

- A. líra és epika
- B. epika
- C. dráma
- D. líra

22. Jelöld meg azt az Arany-művet, amely műfaját tekintve azonos kategóriába tartozik a *Tengeri hántással!*

- A. V. László
- B. Toldi
- C. A tudós macskája
- D. A fülemile

23. Válaszd ki *A fülemile* két civódó szereplőjét!

- A. két testvér
- B. férj és feleség
- C. két szomszéd
- D. két ismeretlen ember

24. Válaszolj a kérdésekre!

/3

a) Írj le egy olyan Arany-mű címét, melynek szereplője valós (történelmi) személy!

.....

b) Fogalmazd meg, hogyan indul Arany János és Petőfi Sándor között a barátság!

.....

c) Írd le, hogy Arany Jánoson kívül kit tartunk poeta doctusnak a magyar költészetben?

.....

3. szöveg

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár (részlet)*

/10

... *Az anyám minden új fióknak tartott egy kis prédikációt.*

- Ez gazdag fiók - vót. Ennek sose vót semmije. E meg mindig hitelbül élt. No te rossz, nyavalyás kóduš, hát neked sincs egy krajcárod. Ó ennek nem is lesz, mert ez a mi szegénységünket őrzy. No neked ne is legyen, ha most az egyszer kérek tőled, most se adsz. Ennek van a legtöbb, ni! - kiáltotta kacagva, mikor kirántotta a legalsó fiókot, amelynek egy csepp feneke se volt.

A nyakamba is akasztotta, aztán leültünk neveltünkben a földre.

- Megállj csak - szólt hirtelen -, mindjárt lesz nekünk pénzünk. Az apád ruhájába lelek.
A falba szegek voltak verve, azon lógtak a ruhák. S csudák csudája, ahogy a legelső zsebbe belenyúlt az anyám, rögtön a kezébe akadt egy krajcár.

A szemének alig akart hinni.

- Megvan - kiáltotta, - itt van! Mennyi is van már? Meg se győzzük olvasni. Egy - kettő, - három, - négy, - öt!... Öt! Már csak kettő kell. Mi az, két krajcár, semmi. Ahon öt van, ott akad még kettő.

25. Jelöld meg a 3. szöveg alapján, milyen volt a legelső fiók!

A. koszos B. lyukas C. telerakott D. ép

26. Válaszd ki a 3. szöveg alapján, hányadik krajcárt találták meg az apa ruhájának a zsebében!

A. első B. harmadik C. ötödik D. hetedik

27. Döntsd el a 3. szöveg alapján, hányan keresték a krajcárokat!

A. ketten B. hárman C. négyen D. öten

28. Jelöld meg azt a Móricz-művet, amely műfaját tekintve a *Hét krajcárral* azonos!

A. *Légy jó mindhalálig* B. *Árvácska* C. *Pillangó* D. *Tragédia*

29. Válaszd ki azt a prózaíró, aki nem tartozott a *Nyugat* 1. nemzedékéhez!

A. Kosztolányi Dezső B. Krúdy Gyula C. Mikszáth Kálmán D. Karinthy Frigyes

30. Válaszd ki, melyik művészeti irányzathoz soroljuk Móricz műveit!

A. klasszicizmus B. romantika C. szecesszió D. realizmus

31. Válaszd ki azt a korabeli költőt, aki Móriczhoz hasonlóan műveiben keményen bírálja Magyarországot, annak félféudális voltát, elmaradottságát!

A. Ady Endre B. Babits Mihály C. József Attila D. Radnóti Miklós

32. Válaszolj a kérdésekre! /3

a) Írd le egy szóval, mi történik a mű végén Árvácskával!

b) Nevezd meg a várost, ahol a *Légy jó mindhalálig* című alkotás cselekménye játszódik!.....

c) Hogy hívják más szóval a lecsúszott, elszegényedett nemeseket, akik elvtelen módokon próbálnak vagyonhoz jutni, akiket Móricz is keményen ostromoz a regényeiben?

Vége a tesztnek, sok sikert a felvételi következő részén!

Kulcs, B változat

1. szöveg

1. A
2. C
3. A
4. B
5. C
6. D
7. 3., 4., 2., 1.
8. B
9. C
10. B
11. A
12. mellérendelő, következtető
13. képzőt
14. bárki

2. szöveg

15. D
16. D
17. C
18. D
19. C
20. D
21. B
22. A
23. C
24. a) pl. Toldi, V. László
b) költői levél/episztola
c) Babits Mihály

3. szöveg

25. B
26. C
27. A
28. D
29. C
30. D
31. A
32. a) meghal
b) Debrecen
c) dzsenti